

14/8/2017

לכבוד

חה"כ איתן כבל

יו"ר ועדת הכלכלה

כנסת ישראל

ירושלים

נכבדי היקר,

הנדון: הצעת חוק התקשורת (תיקוני חקיקה - שידורי ספורט והפצת שידורים באינטרנט), התשע"ו-2016

בהמשך לנייר העמדה שהוגש על ידי "הצלחה - התנועה הצרכנית לקידום חברה כלכלית הוגנת (ע"ר)" (להלן: "הצלחה"), לוועדת הכלכלה ביום 29.1.2017, מצאנו לנכון לפנות אליך בשנית בעניין שבנדון בדברים הבאים:

1. כזכור, במסגרת נייר העמדה שהוגש בעבר לוועדה אגב הצעת החוק שבנדון התייחס הצלחה לשידור אירועי ספורט מרכזיים בערוצים פתוחים והצביעה על פגיעה בתכלית הדין הקיים. כאמור שם, כיום חלה חובה כי אירועי ספורט מרכזיים (כגון המשחק המרכזי של ליגת העל בכדורגל) ישודרו בערוצים פתוחים לכלל האוכלוסייה. בפועל, בשל סיבות מסחריות וטכנולוגיות (ובעיקר מספר הערוצים הקטן בפלטפורמת "עידן פלוס"), משודר המשחק המרכזי בערוץ הספורט הזמין לצפייה רק על ידי 70% מבתי האב, ואינו זמין כלל למי שאינו מנוי על שירותי טלוויזיה רב-ערוצית. מדובר בפגיעה משמעותית בשיעור משמעותי של צרכנים ועל כן יש לתקן כשל שוק זה, אגב קידום החקיקה המוצעת.

2. על כן הציעה הצלחה בזמנו, כי היות ומספר הערוצים הפתוחים מוגבל, ואין רצון שבעלי הזכויות יהיו "שבויים" בידי ערוצים אלו ומפעיליהם, לקבוע בחוק כי גוף המקבל את זכויות השידור של משחק מרכזי, ושאין באפשרותו לשדר את המשחק בערוץ פתוח לכלל האוכלוסייה, יהיה מחויב לשדר את המשחק במקביל גם על גבי רשת האינטרנט.

3. עוד הודגש אז הצורך הממשי שבקביעת חובת הפצה שלא רק באמצעות שידורי טלוויזיה. בניגוד לעונות קודמות שבהן היה ניתן לצפות (בתשלום) באמצעות מכשירים סלולריים בכל משחקי ליגת העל בכדורגל, הזוכה במכרז השידורים האחרון (צירלטון) מנעה לחלוטין אפשרות זו בעונה הנוכחית, למעט חריגים בודדים שבאו לשרת אינטרס מסחרי נקודתי וצר שלה.

4. כשל במכרז זכויות השידורים שניהלה מנהלת ליגת העל בכדורגל, הביא לכך שלא נכלל בו סעיף המחייב הפצה באמצעות רשת האינטרנט, או מכירת זכויות מפוצלת במקרה שרוכש הזכויות אינו

מעוניין להפיץ גם באמצעות רשת האינטרנט. משכך – נותרה אפשרות זו רק בגדר זכות לרוכש הזכויות ולא בגדר חובה שיש ליישמה.

5. לעת הזאת, קשה להעלות על הדעת הצדקה ברת תוקף לכך שתימנע הפצת שידורים באמצעות רשת האינטרנט לקהל צרכנים רחב. צפייה באמצעות רשת האינטרנט, נוכח דפוסי השימוש מסתמנים (בהם נטישת פלטפורמות השידור של הטלוויזיה הרב ערוצית ופניה למוצרים תחליפיים), ונוכח תדירות השימוש במדיה ניידת, היא עניין חיוני העומד בלב דפוסי הצריכה של שידורים. הגבלת הצפייה למכשירי טלוויזיה המחוברים לשירותי טלוויזיה רב ערוצית, מהווה פגיעה לא מידתית בחלק גדול של אוכלוסיית הצרכנים (ע"פ הערכה כ 600 אלף איש הצורכים את שידורי הטלוויזיה שלהם באמצעות צלחות לוויין פרטיות, שירותי עידן פלוס ורשת האינטרנט), וחומרתה מתגברת בכל הנוגע לאוכלוסיות רגישות. כך למשל ביחס למשרתים בצה"ל ובכוחות ביטחון אחרים בתנאי שדה, גם כשהם מנויים בביתם לשירותי הטלוויזיה הרב-ערוצית.

6. הסכמה בין גופי שידור לבעלי זכויות שמשמעותה מניעה גמורה של שידור משחקים למי שאינו מנוי טלוויזיה רב ערוצית, משמעותה הלכה למעשה הסדר כובל המתבטא ב"מס בסיס לספורט" – המשולם לשם קבלת הזכות לצפייה בשידורי ספורט מבוקשים. לשם כך נאלץ הצרכן לשלם דמי מנוי על חבילת שידורים בסיסית שעלותה 1500-2500 ש"ח לשנה לפחות, חלק מתן האפשרות לרכישת צפייה באופן נקודתי וללא קשירה ארוכת טווח לספק השידורים. יתרה מזאת, מצב בו בעל זכויות בוחר לוותר על הכנסות משידורים באמצעות רשת האינטרנט, המתאפיינות בשולי רווח גבוהים (כיוון שמדובר רק בהפצה של חומר מוכן) מעלה חשש לקיומו של הסדר נסתר במסגרתו ניתן פיצוי על אבדן הכנסות אפשריות אלו, לשם שמירת הבלעדיות על התוכן המופץ. לכן, על הצעת החוק לחייב את זכין השידורים לאפשר (בתשלום) את הפצת המשחקים/השידורים גם על גבי רשת האינטרנט.

7. התפתחות מהעת האחרונה מחדדת את עמדת "הצלחה" כפי שהובעה לעיל.

8. מאז שקיבלה לידי את זכויות השידור, ביצעה "צ'רלטון" מספר צעדים אשר ביטלו בפועל לחלוטין את היכולת לצפות בשידורי כדורגל ישראלים עבור מי שאינו מנוי לאחת מהפלטפורמות הרב ערוציות. כאמור לעיל, בניגוד לשנים קודמות, המשחק המרכזי של ליגת העל משודר בערוץ הספורט, שהינו ערוץ פתוח הזמין רק למנויי הפלטפורמות. עוד ובניגוד לשנים קודמות, מונעת "צ'רלטון" כל שידור סלולרי (בתשלום) של המשחקים ובכך כופה על מי שמעוניין לצפות במשחק להתחבר ולשלם דמי מנוי לאחת מהפלטפורמות.

9. והנה, השבוע הודיעה "צ'רלטון" כי היא מתכוונת לאפשר לאנשים לצפות במשחקי הכדורגל הישראלי בסלולר ובאינטרנט באמצעות קניית חבילה חודשית במחיר 90 ש"ח לחודש (מחיר שיש לתהות על התאמתו ומידת הוגנותו ביחס למחיר התחרותי בשוק) ובלא אפשרות לרכוש משחק בודד לצפייה כלקוח מזדמן.

10. מסיבות שאינן ידועות ל"הצלחה" ובאופן תמוה, ולאחר שנטען בפני נציגי הצלחה כי העדר שידורים סלולריים נובע בעיקר משיקולים טכניים, הודיעה כעת "צ'רלטון" ביחס לשירות החדש שהשיקה, כי השימוש בשירות יתאפשר מכל מקום בעולם למעט בתחומי מדינת ישראל. צעד זה נחזה להיות שימוש לרעה בכוח מונופוליסטי באופן המפר את הדין הקיים ובאופן המגלם פגיעה משמעותית בצרכנים ואף מפלה ביניהם.

11. בנוסף, הודיעה השבוע "צ'רלטון" כי משחק החוץ של מכבי ת"א באוסטריה, ששידורו אמור להתבצע בהתאם להוראות מועצת הכבלים והלוויין, בערוץ פתוח, ישודר בערוץ "ספורט 1", ערוץ בתשלום המופעל על ידה. גם אם יפתחו שידורי הערוץ באופן זמני לכל לקוחות הטלוויזיה הרב-ערוצית, הרי שבשל היותו של קהל גדול של צרכנים פוטנציאליים כזה שלא עושה שימוש בשירותי טלוויזיה רב-ערוצית אלא במוצרים תחליפיים, לא יוכלו חברי קבוצה זו לצפות במשחק. רק שידור חינמי באמצעות האינטרנט במקביל לשידור הטלוויזיוני יבטיח שכל אזור יוכל לצפות במשחק, לשם הגשמת התכלית הרגולטורית שנקבעה.

12. כך מתחדד הצורך בקידום פתרון חקיקתי ו/או אכיפתי לעניינים אלו ודומה כי אין אלא לפנות אל הועדה והעומד בראשה כדי שיפעלו באמצעים העומדים לרשותם לשם תיקון המצב הקיים המגלם פגיעה משמעותית בצרכנים ובתחרות. בין הצעדים הנדרשים כאמור הוא חיוב של בעל הזכויות בשידור כל משחק המחויב להיות משודר בערוץ פתוח (על פי הוראות מועצת הכבלים והלוויין), במקביל ובחינם גם על גבי רשת האינטרנט.

13. בנוסף – יש מקום לחייב את בעל הזיכיון לשידורים לאפשר ללקוחות לרכוש שידורים באמצעים סלולריים של משחקי ליגת העל (הן בחבילה, והן במשחקים בודדים) גם בתחומי מדינת ישראל.

14. על כן נודה על פעולתך הדחופה בעניין. מכתב זה מופנה במקביל גם לרשות ההגבלים העסקיים כדי שתשקול את הצורך בפעולה מצידה, נוכח הפרקטיקה הנחזית להיות ניצול לרעה של כח מונופוליסטי באופן הענקת השירותים כמתואר לעיל.

15. הצלחה שומרת לעצמה כאמור כל זכות לפעולות נוספות ו/או משלימות בהתאם לכל דין.

בברכה ובתודה מראש,

מר עודד קרמר, יועץ בכיר לענייני שידורים

עו"ד אלעד מן, יועמ"ש "הצלחה"